

Alaj je divan taj podravski kraj

Blaž Lenger

EDICIJA

Blaž Lenger

NAKLADNIK

Vlastita naklada, digitalno izdanje

AUTOR

Dražen Nađ
Stjepan Jagić

UREDNIK

Dražen Nađ

SURADNIK

Stjepan Jagić

TISAK

E-izdanje

Blaž Lenger

1919. - 2006.

Blaž Lenger rođen je u Podravskim Sesvetama 6. prosinca 1919. godine. Bio je jedinac. U Sesvetama živi do svoje trće godine, kada se njegovi roditelji sele u zaseok Draganci. Korijeni Blaža sežu iz mjesta Prugovca iz kojega se u Podravske Sesvete doselio njegov pradjed. Nakon završetka I. svjetskoga rata, završio je četiri razreda osnovne škole i još dva razreda ondašnje opetovnice. Glazbi pokazuje sklonost od rane mladosti. Talent kako je sam znao reći naslijedio je isključivo od majke i oca koji su voljeli glazbu i pjesmu.

Društveni život u to vrijeme na selu nije bio previše bogat već je uglavnom fokusiran na bitnije neizostavne događaje: žetve, berbe kukuruza, gradnje kuća, svadbe, krštenja i sprovode. Upravo ti događaji bili su temeljima i glavnim pokretačima okupljanja i djelovanja u početku prvih muzičkih sastava. Mlađi promatraju starije izvođače i pokušavaju od njih učiti. Dok opet oni stariji čuvaju zanat i boje se da ga ne izgube.

Prva svoja glazbena iskustva, Blaž stječe uglavnom svirajući po seoskim kućnim zabavama, okupljanjima i svatovima. U početku vježba i svira harmoniku. Nije poznao note, već je bio čisti sluhist – svirao je isključivo fokusiran na pažnju i sluh. Sami počeci ozbiljnijega bavljenja glazbom vezani su uz nastupe s tadašnjim muzičkim sastavom „Vlašički“. Kasnije Blaž kao muzičar – mužikaš pelazi u sastav „Štefa Ivančana“ u Novo Virje, gdje je proveo oko godinu dana. Zatim svira s međimurcem Jančijem u njegovoj družini koja je i odedila daljnji muzički Blažev život. Svirali su posvuda i jako dobro ovladali ovim zanatom, što mu je omogućilo da osnuje i svoj vlastiti sastav. Kako je sam Blaž već bio poznat i kao svirač i pjevač, tako je na sam svoj imendan 3. veljače 1947. godine počeo samostalno djelovati u svome sastavu koji je i po njemu dobio ime „Lengeri“.

Marija rođena Bečaj najstarija među sedmoro braće. Istovremeno im je bila i sestra i majka. Život joj je bio izuzetno težak, prožet radom od mladenačke dobi. Kako kaže „Blaža je upoznala kod sada nogometnog igrališta na Dragancima. „ Bilo je to Živkovo imanje i pored vulice bila ograda od živice. Išla sam na misu u Sesvete, trojaki su bili. V rukama sam imala molitvenika i trojački klinčec – cvijet. Tad sem prvi put srela Blaža. Je, došao je odnekud i rekao „ o mila ružica kak imaš lepe ružice, jel bi mi koju mogla dati ? „ . Upravo cvijet, trojački klinčec spojio je Blaža i Mariju. Kako je Blaž bio stariji od Marije 10 -tak godina, Marijina majka Roza znala je dosta negodovati i govoriti :“ pazi se dete s kakvim vencom budeš išla pred oltar ? „. Blaž je bio poznat muzičar i dosta je izbjivao od kuće . Jednom zgodom na kućnoj zabavi obratio se Mariji s riječima : „ Da si četiri prsta vekša mam bi te oženil“ , prisjeća se Marija . Opet ga nije dulje vrijeme bilo oko godinu dana. Marija je bila sama i imala dosta udvarača. Čak se trebala i udati. Međutim ipak je izabrala Blaža i vjenčali su se 1948. godine. Ona je imala 20. a on 30 godina. Svatovi su trajali 10 tak dana neprekidno. Kada su išli na vjenčanje, pješke u Sesvete cijela ulica Prva numera bila je puna ljudi. Svi su htjeli vidjeti Lengere i svatove. Taj dan je bila istovremeno još jedna svadba . U zajedničkom životu proveli su punih 58 godina neprekidnog braka. Nije bilo lako, mi smo radili na zemlji dok je Blaž svirao, kaže udovica Marija. Imaju dvoje djece, Božicu i Velimira. Sin mu kratko vrijeme svira i izdaje dvije samostalne ploče.

Biti supruga poznatog muzičara teško je bilo, jednostavno moralo se prihvatiti česta i duga izbjivanja od kuće. Vremena nikada nisu sigurna, pogotovo na okupljanjima i zabavama znalo je biti svakojakih ljudi. Jednom tako proširila se vijest o Blaževom stradavanju. Tada su Lengeri svirali u Jastrebarskom. Supruga Marija zajedno s još jednom ženom člana sastava otišle su u Jastrebarsko. Kad su ušle u lokal ugledale Blaža, a on opet vidjevši ih u crnini pomislio da se što desilo kod kuće. O samoj zgodi tada je pisalo i u časopisu Arena.

Marija Lenger

Svoju istinsku i neraskidivu ljubav Blaž pronalazi u bajsu - kontrabasu te postaju gotovo nerazdvojni u cijelom njegovom glazbenom djelovanju. Kroz cijeli muzički opus promijenio je samo tri kontrabasa. Prvoga mu je na samomu početku karijere kupio jedan kolega muzičar. Težio je svega 7,5 kilograma. Bio je to talijanski kontrabas iz nekog vojnog orkestra. Od puno napornog i žestokog sviranja jednostavno se raspao. Blaž je jako volio taj kontrabas tako da je kasnije tražio isto takav ali nije ga mogao naći. Ostala dva napravio mu je Tomo Kos iz Pitomače. I danas u obitelji postoji jedan od ta dva kontrabasa.

Blaž je znao sam za sebe reći da je sluhista, mada je poznavao malo note. U glavi je imao oko 500 tinjak tekstova i melodija koje je mogao odmah izvesti. U samome stvaralaštvu prožetim podravskim krajem tematikom se veže za rodnu grudu, harmoniju života i ljubavi. Prvo sklada melodiju a onda isprobava tekst koji najbolje odgovara. Za pjesmu „Kod Podravca starog kuma“ tekst mu je napisao Ivan Babec, također svirač- violinista iz Draganaca, tako da u toj pjesmi glavnu temu i odrađuje violina. S obzirom na brojku od 10 tak snimljenih ploča, iako bi jedan takav ansambl trebao držati jedan određeni glazbeni renome, Blaž s Lengerima svira svugdje gdje biva pozvan. Ne bira previše nastupe. Jednostavno svira i vatrogasne zabave. Blaž i njegov stanoviti biciklin bili su poznati po tome što je upravo s njim išao u okolna mjesta pogađati muziku, osobito u pijačne dane (sajmene dane). Točno se znalo u kojoj gostionici u kome mjestu dogovarao se nastup. U Sesvetama kod Sondića i Milana, u Kloštru kod Filipovića, u Đurđevcu gostiona K Imbri i kod Krezingera, Pitomača kod Hranilovića i stari hotel, Ferdinandovac Neboder i Šuluk. Svatovi su se pretežno dogovarali ljeti za zimu. Zimi nije bilo posla a i hladnije je bilo.

Blaž i njegov biciklin bili su nerazdvojni isto kao i Blaž i kontrabas. Bili su jedno, putovali, svirali prošli svašta. Čak i nezgodu s jelenom. Jednog dana dok se Blaž vraćao s pogađanja pao je s bicikla i puklo mu rebro te je dobio i upalu pluća pa završio u Zagrebu u bolnici. Dok mu je sin došao u posjetu, u sobi ga nije bilo već samo pacijenti koji su ležali s Blažom. U razgovoru tako doznaje da Blaž nije pao s bicikla već stradao od jelena. Jedan od pacijenata obrati se sinu doslovce riječima: „El viš kak čovek nastrada, ko bi se nadal da jelen more napraviti čoveku takvu pizdariju“. Jer čovjek je mislio da je Blaža napao jelen u lovu, jer mu nije htio priznati da je pao s bicikla i slomio rebro.

Zabave, svadbe, kućna druženja, gostionice postaju Lengerima gotovo drugi dom. Sviraju gotovo sve dane u tjednu samo im je ponedjeljak bio slobodan. Gdje god da se pojave postaju dobro prihvaćeni a tome je osobito pridonio izrazito velik i bogat repertoar ispunjen živahnim i plesnim melodijama. Iako u to vrijeme djeluje jako puno muzičkih sastava, samo u Dragancima i Molvicama tri (Matice, Belobrki i Šanteki), isključivo Lengeri pokazuju u cijelom podravskom- koprivničkom kraju zanimanje za podravsku muziku i pjesmu. Jedno cijelo ljeto sviraju u snack baru vlasnika Ive Turalije u Koprivnici.

Najdulje sviraju u Jastrebarskom u Ciganskom restoran zvanom „Kod Lajoša“, gotovo četiri godine neprekidno. Vrhunac njihova djelovanja kreće se između 1968. i 1974. godine. U restoranu Zagrebačke pivovare 1971. godine Lengeri su održali nezaboravni koncert. S Lengerima je pjevala i Ruža Šimunović krajem 60tih godina prošloga stoljeća. Jedna od najbolje i najviše izvođenih pjesama bila je „Na malenom brijegu“ i „Hrvatica ja sam mlada“. Upravo zbog izvođenja pjesme „Hrvatica ja sam mlada“ ispunjene čistim nacionalnim nabojem, Blaž je bio pozivan i na obavijesne razgovore kod tadašnje vlasti.

Zbog čestih nastupa Lengeri nisu trebali održavati nikakve probe. Prve svoje pjesme snimaju na Radio Đurđevcu. Snimanje prve gramafonske ploče kao da i nije bilo snimanje. Snimili su je za samo 45 minuta. Bili su pozvani od urednika Jugotona koji ih je čuo na Radio Đurđevcu u Zagreb da snime ploču. Otišli su i snimili je, iako im je bilo predviđeno za snimanje tri dana. Bilo je to 14. lipnja 1967. Na ploči su se nalazile četiri pjesme ; Podravino moja mila, Alaj je divan taj podravski kraj, Potočić maleni, Ruža Ruža .

Lengeri su imali prigode svirati i u inozemstvu ali nikada to nisu ostvarili. München, Amerika i Toronto- nikada ostvarena putovanja. Strah od dugih putovanja pojedinih članova sastava ili nešto drugo samo su bila opravdanja o ne odlasku. Kako je sam Blaž znao reći, da su mogli snimiti i više ploča. Ponuda je bilo, jer malo je sastava njegovalo tu vrstu muzike. Kako je to inače na glazbenoj sceni danas a tako je bilo i prije, Blaž je okusio nepravdu od strane diskografskih kuća. Ploče su se prodavale u daleko većem broju nego što se njemu prikazivalo. Upravo sama ta činjenica obmane dosta ga je naljutila, pa raskida ekskluzivni ugovor s Jugotonom. . Blaž Lenger je doista živio svoje vrijeme i imao je sreću da bude u pravo vrijeme na pravome mjestu. Zadnju ploču Lengeri su snimili 1971 godine. Pjesme su ostale jednako izvođene i do danas.

Jednako se izvođe po svim radio – postajama kao i u vrijeme iz kraja 60 -tih i početka 70 -tih godina prošloga stoljeća . Tada od Ludbrega do Virovitice bilo je oko 17 lokalnih radio postaja s dozvolom za rad. Sve su izvodile njihove pjesme što je itekako pridonijelo popularnosti Lengera i prihvaćanju podravske muzike. Od najpopularnijih Lengerovih izvedbi treba istaknuti slijedeća djela; „Podravino moja mila“, „Potočić maleni“, „Alaj je divan taj podravski kraj“, „Dobro jutro, moj svečaru“, „Koliko te volim“ a ništa manje atraktivne nisu ni polke „Ruža, ruža“ i „Podravska polka“.

Jedan od nastupa Lengera vezan je i uz hrvatski film „ Hoću živjeti „ iz 1982 godine gdje se pojavljuju u dvije scene i to 1:02:54 i 1:30:10 . U sastavu Lengera od instrumenata prevladavali su kontrabas, dvije violine, cimbali, viola i harmonika. Svaki od izvođača znao je svirati najmanje dva instrumenta: Blaž Lenger – kontrabas, I violina - Martin Bogdan, II violina-Ivan Ivanov ,a kasnije Ivica Ignac, III violina - Ivan Krupski, bugarija -Stjepan Franjić i cimbele - Antun Rabađija.

Blaž se tako aktivno bavio glazbom do 1977. godine kada odlazi u mirovinu. Veseo i raspjevan duh zadržao je i u umirovljeničkim danima te posljednji puta nastupa 2002. godine za svoj 83. rođendan. Organizator same proslave bila je Općina Podravske Sesvete i Pjevačka udruga Blaž Lenger iz Podravske Sesvete. Na koncertu u čast njegova rođendana nastupilo je oko 20 glazbenih sastava i solista iz Podravine, Bilogore, Zagorja, Prigorja i Međimurja.

Dobitnik je mnogih nagrada i priznanja među kojima se ističe zlatna ploča „Potočić maleni“. Svoju karizmu Blaž i Lengeri nisu stekli preko noći, već nastupima i neprospavanim noćima. I za sam kraj, kako je sam Blaž za sebe znao reći „I bajs i ja smo imali isti glas. Ljudima se to svidelo. Umijeće je paziti da bajs i ja ne zaglušimo ostale instrumente.“.

Premинуo je 26. rujna 2006. godine u 87. godini života u rodnome mjestu Draganci, gdje je živio i stvarao većinu života. Legenda hrvatske diskografije - Blaž Lenger u vrijeme vinila bio je jedna od najvećih zvijezda glazbene scene, koji je pjevao i skladao isključivo tradicionalne podravske pjesme. Od svih sastava koji su tada djelovali na području Podravine i Zagorja prvi je snimio ploču.

Ploče

Prvu svoju ploču broj:
EPY 3812 snimio je 14.06 1967. godine
s narodnim pjesmama:

Podravino moja mila,
Alaj je divan taj podravski kraj,
Potočić maleni,
Ruža, Ruža

Drugu svoju ploču broj:
EPY 3888 snimio je 27.11 1967. godine s
pjesmama: (Svira trio violina: Martin
Bogdan, Ivica Ignac, Ivan Krupski)

Ja sam junak iz doline (narodna)
Dobro jutro moj svečaru (narodna)
Koliko te volim (narodna)
(pjeva duet Lenger-Franjić)
Podravska polka (narodna)

Ploče

Treću svoju ploču broj:
EPY 4016 snimio je 06.05 1968.
godine s pjesmama:

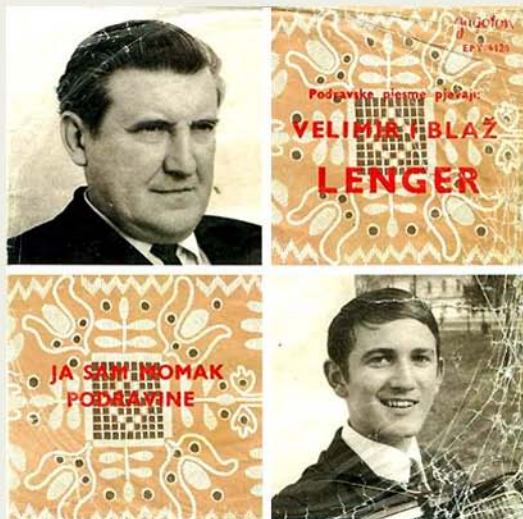
Jedno jutro ja uranih (narodna)
Podravski čardaš (narodna)
Pokraj puta lipa procvjetala (narodna)
Vatrena podravska polka (narodna)
pjevaju Blaž Lenger i Stevo Franjić
Violine sviraju: Martin Bogdan,
Ivica Ignac, Ivan Krupski

Četvrtu svoju ploču broj:
EPY 4094 snimio je 16.10 1968. godine
s pjesmama:

Divni dani (narodna)
Spavaj, spavaj (Blaž Lenger)
Seja brata budila (narodna)
Iz podravskog kraja (narodna)
Violine sviraju: Martin Bogdan,
Ivica Ignac, Ivan Krupski

Ploče

Petu svoju ploču broj:
EPY 4124 snimio je 16.12 1968. godine
s pjesmama:

Ja sam momak Podravine
U ravnoj Podravini
Vraćam se u Podravinu
Prva ljubav (narodna)
Pjevaju Velimir i Blaž Lenger.
Svira instrumentalni trio Velimira Lengera

Šestu svoju ploču broj: EPY 4207
snimio je 18.09 1969. godine s pjesmama:

Cvala mi ruža rumena (narodna)
Svibanjska je noć ta (narodna)
Zašto da umrem (narodna)
Otišla si draga (narodna)

Ploče

Sedmu svoju ploču broj:
SY 1677 snimio je 22.10.1970. godine
s pjesmama:

Kod Podravca starog kuma (B.Lenger)
Mladi Podravec (B.Lenger-M.Cvrk)

Osmu svoju ploču broj:
SY 1771 snimio je 17.03 1971. godine
s pjesmama:

Na malenom brijegu (Z. Čačija)
Oj Hrvatska, ti si lijepa (B.Lenger –
R.Šimunović)
Pjevaju Ruža Šimunović i Blaž Lenger

Ploče

1991. godine u svom aranžmanu izdaje MC 63030100 pod nazivom: Blaž Lenger "Zlatne Pjesme".

U čast Blažu Lengeru bila je osnovana i pjevačka udruga „Blaž Lenger“ koja je djelovala od 2001. godine, a koje je bio član i sam Blaž Lenger. Nastupali su u mnogom mjestima u Republici Hrvatskoj, gdje je Blaž uvijek dočekan kao živa legenda.

Proslava 83. rođendana

Pod pokroviteljstvom Općine Podravske Sesvete 6. prosinca 2002. u Podravskim Sesvetama održan je veliki glazbeno-pjevački koncert u povodu 83. rođendana Blaža Lengera. Organizator i sudionik koncerta bila je pjevačka udruga "Blaž Lenger" iz Podravske Sesvete.

Na koncertu je pjevalo i sviralo Blažu u čast dvadesetak sastava i solista iz Podravine, Prigorja, Zagorja, Međimurja te pjevačka udruga i "Sesvečke gazde" iz Podravske Sesvete. Tako je mnogobrojna publika i gosti, radio i tv ekipe mogle uživo vidjeti i čuti: Dva Jožeka, Cimbali band, Drvenjake, Foringaše, Kavalire, Podravske Bečare, Koreniće, Mušice, Nove žice, Plave sijene, Podravce, Vesele Podravce te Maricu Hasan, Dragana Vlainića, Franju Barića, Zdravka Brkića.

Proslava 83. rođendana

100. obljetnica rođenja Blaža Lengera

2019. godine pred prepunom velikom salom Društvenog doma u Podravskim Sesvetama održana glazbena manifestacija pod nazivom: „Junak iz doline – Podravskom slavuju za rođendan“ kojom je obilježena 100. obljetnica rođenja legende Podravske glazbe – Blaža Lengera, čiji je sastav snimio prvu gramofonsku ploču na području Podravine i Zagorja. Još 1971. godine snimio je pjesmu „Oj, Hrvati vratite se!“ koja je i danas sve više aktualna. Posebni gosti bili su obitelj Blaža Lengera: njegova supruga, sin i kćer.

Organizatori su bili: HFD "Sesvečice", Turistička zajednica područja "Dravski peski", Općina Podravske Sesvete i Turistička zajednica Koprivničko - križevačke županije. Najpoznatije Blaževe pjesme izvodili su: TS Svirci moji, Podravski mužaški, TS Dangube, Franjo Barić, Marica Hasan, Dragan Vlajnić, Udruga cimbalista, Učenici PŠ Podravske Sesvete, Zlatni tamburaši i Vladimir Smiljanić. Gledatelja i slušatelja bilo je iz svih krajeva Podravine, koji su uživali u Blaževim pjesmama, sjetivši se nekih drugih vremena koja su imala srce i dušu.

100. obljetnica rođenja Blaža Lengera

100. obljetnica rođenja Blaža Lengera

Spomen obilježje Blažu Lengeru

17. rujna 2022. u naselju Draganci u Podravskim Sesvetama kraj Društvenog doma otkriveno je spomen obilježje Blažu Lengeru. Ono se sastoji od kipa Blaža s bajsom izrađenog u drvu i Info table na hrvatskom i engleskom jeziku. Kip Blaža Lenger s bajsom izradio je Krunoslav Posavec, poznati sesvečki umjetnik. Inicijativu za spomen obilježje pokrenula je Udruga mladih Draganci na čelu s Juricom Tomljenovićem, koja je i financirala troškove izrade, a u samoj realizaciji sudjelovali su i Općina Podravske Sesvete te Turistička zajednica područja Dravski peski. Svečanost su svojim nastupom i izvođenjem Blaževih pjesama uljepšale članice pjevačkog zbora Udruge umirovljenika Podravske Sesvete.

Spomen obilježje Blažu Lengeru

Spomen obilježje Blažu Lengeru

Draganci, Podravske Sesvete 2022